

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ภูมิศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case - study design) ในบทนี้จึงเป็นการเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ขอบเขตการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกณฑ์การคัดเลือก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาและเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ภูมิศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามบทบาทหน้าที่ที่ระบุไว้ในประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 รวม 16 คน ประกอบด้วย

1. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร จำนวน 4 คน
2. กรรมการที่เป็นผู้แทนสมาคม จำนวน 3 คน
3. กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู จำนวน 2 คน
4. กรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เกณฑ์การคัดเลือก

ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposeful sampling) เป็นการเลือกแบบไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ไม่ซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร กรรมการที่เป็นผู้แทนสมาคม กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและผู้แทนครู และกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview protocol) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด นอกจากนี้ผู้วิจัยจะใช้เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารการประชุม และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการอธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามบทบาทหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 และเครื่องมือที่สำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้คือตัวผู้วิจัย ทั้งนี้ ชาย โพธิ์สิตา (2549 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ คงจูน, 2553 : 57) กล่าวว่าเครื่องมือในการสัมภาษณ์ที่ดี คือตัวผู้สัมภาษณ์ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง การใช้ประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัยจะช่วยเอื้ออำนวยต่อกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการสร้างทฤษฎีเพื่ออธิบายหรือหาข้อสรุปเกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว

การสร้างแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรและบุคคล จากเอกสารและตำราต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ศึกษาศาสนาฯ ตรวจสอบแก้ไข เพื่อความเหมาะสม
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความชัดเจน และความเหมาะสมของการใช้ภาษา
4. นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเลือกผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร กรรมการที่เป็นผู้แทนสมาคม กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและผู้แทนครู และกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและแนะนำตัวด้วยตนเอง จากนั้นจึงกำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ตามที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกำหนด มีการเตรียมตัวก่อนทำการสัมภาษณ์โดยการศึกษาคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์
3. ขั้นการสัมภาษณ์ ก่อนการสัมภาษณ์รายบุคคล ผู้สัมภาษณ์ได้แนะนำตัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ โดยเริ่มการสัมภาษณ์รายบุคคลที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญปฏิบัติงานอยู่ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2554 การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการสัมภาษณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยจะใช้นามสมมติของกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคลหรือหน่วยงาน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเท่านั้น

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดคนนามสมมติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ที่	นามสมมติ	ประเภทของกรรมการ
1.	กรรมการ ก	กรรมการผู้แทนองค์กร
2.	กรรมการ ข	กรรมการผู้แทนองค์กร
3.	กรรมการ ค	กรรมการผู้แทนองค์กร
4.	กรรมการ ง	กรรมการผู้แทนองค์กร
5.	กรรมการ จ	กรรมการผู้แทนสมาคม
6.	กรรมการ ฉ	กรรมการผู้แทนสมาคม
7.	กรรมการ ช	กรรมการผู้แทนสมาคม
8.	กรรมการ ฌ	กรรมการผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู
9.	กรรมการ ฎ	กรรมการผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู
10.	กรรมการ ฏ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
11.	กรรมการ ต	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
12.	กรรมการ ท	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
13.	กรรมการ ฑ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
14.	กรรมการ พ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
15.	กรรมการ ม	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
16.	กรรมการ ย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เทคนิคการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นการแยกแยะ ค้นหาประเด็นสาเหตุที่เกิดความสัมพันธ์ หรือความเชื่อมโยงของข้อมูล เป็นการบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือถ้อยคำจากเอกสารอย่างเป็นระบบ หลักสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหา คือการจำแนกคำ กลุ่มคำ หรือประโยคจากข้อความแล้ว จัดกลุ่ม เสนอข้อค้นพบพร้อมทั้งแปลความหมาย (Weber, 2549 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ คงจูน, 2553 : 62) ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ที่ระบุไว้ในประกาศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 แยกตามองค์ประกอบของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กร กรรมการที่ เป็นผู้แทนสมาคม กรรมการที่ เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาต และผู้แทนครู และกรรมการที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอข้อค้นพบทั้งหมดในรูปความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

Prince of Songkla University
Pattani Campus